

Michał Kurzyński

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ORCID: 0000-0001-6260-0069

michal.kurzynski@uwm.edu.pl

Arkadiusz Tomczyk

ORCID: 0000-0001-7885-9411

arkadiusztomczyk@o2.pl

Praktyczne aspekty transgranicznego handlu bronią palną za pośrednictwem Internetu

Dynamiczny rozwój technologii informacyjnych, umożliwiający swobodne i szybkie porozumiewanie się na odległość, znacząco ułatwia zawieranie transakcji handlowych. Broń palna stanowi (choć niewątpliwie osobliwy) przedmiot wielu transakcji rynkowych w Polsce oraz na całym świecie. Postępująca cyfryzacja powoli zaczyna również wkraczać w obszary administracji publicznej. Stąd też, w opinii autorów, warto przeanalizować i omówić zagadnienia natury prawnoadministracyjnej, prawnokarnej, jak też praktycznej, dotyczące handlu bronią palną przez Internet, a także problematykę wysyłkowej sprzedaży i transport omawianych przedmiotów.

Definicja broni palnej a przepisy regulujące przesyłanie jej na odległość

W aspekcie definicji legalnej broni palnej wśród przedstawicieli doktryny toczy się szeroka dyskusja, przy czym zdecydowana większość krytycznie odnosi się do regulacji określającej, czym jest broń palna. Ustawodawca bowiem przepisem art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 284; dalej jako u.b.a.) określił, że „bronią palną jest każda przenośna broń lufowa, która miota, jest przeznaczona do miotania lub może być przystosowana do miotania jednego lub większej liczby pocisków lub substancji w wyniku działania materiału miotającego”. Już pobieżna analiza tego przepisu wskazuje, że nie zawiera on skonkretyzowanych cech, jakie powinien mieć dany przedmiot, by móc jednoznacznie nazwać go bronią palną.

Jak podkreślają Jerzy Kasprzak i Wiesław Brywczyński, „zdefiniowanie czegoś jest równoznaczne z zestawieniem takiego i tylko takiego zespołu cech, na podstawie których osoba używająca nazwy i mająca do czynienia z określoną rzeczą może uznać tę rzecz za desygnat nazwy po stwierdzeniu, że przedmiot ma wszystkie te cechy, natomiast w przypadku stwierdzenia braku którejś z tych cech może odmówić mu charakteru desygnatu tej nazwy”¹.

Trudno zatem stwierdzić, w oparciu o przywołane zasady definiowania danej rzeczy, że ustawowa definicja broni palnej z art. 7 ust. 1 u.b.a. tak naprawdę określa, czym ta broń jest. Zastosowana przez ustawodawcę alternatywa „miot”, „jest przeznaczona do miotania” lub „może być przystosowana do miotania” sprawia, że za broń palną można byłoby uznać szereg różnych przedmiotów, również codziennego użytku, które w praktyce z bronią nic wspólnego nie mają². W wyniku przyjętych rozwiązań legislacyjnych, przepisem art. 7 ust. 1a u.b.a., sprecyzowano, że przedmiotem, który można przystosować do miotania jest rzecz, której właściwości, tj. budowa i materiał, z którego jest wykonana, umożliwia łatwe przerobienie jej w tym celu.

Mając na względzie powyższe aspekty definicyjne, trzeba zwrócić uwagę na fakt, że o ile dla osoby, która nie interesuje się tematyką strzelecką, dany przedmiot (np. stalowa rurka) w żaden sposób nie będzie kojarzyła się nawet z bronią palną, o tyle np. dla rusznikarza niewątpliwie będzie to rzecz, którą z łatwością można przystosować do miotania pocisków na odległość³. Należy zatem postawić pytanie: czy zasadne jest kwalifikowanie danej rzeczy ruchomej jako broni palnej według kryterium osoby nią dysponującej? Wydaje się, że podejście takie nie jest właściwe, trzeba jednak mieć na względzie literalne brzmienie przepisu art. 7 ust. 1.

Trzeba przyznać bowiem, że dla osoby posiadającej wiedzę na temat zasad i mechaniki działania broni palnej, przykładowa rurka bezsprzecznie stanowi przedmiot dający się przystosować do miotania pocisków. Już sama możliwość postawienia powyższego pytania w ocenie autorów skłania do postulowania *de lege ferenda* zmiany definicji legalnej broni palnej. Ponadto zawartość przesyłek pocztowych, o których mowa w dalszej części niniejszego opracowania, może nastroczać wiele problemów – zarówno nadawcom, jak też ich odbiorcom. Istotne części broni palnej, o których mowa w art. 5 u.b.a., uznaje się bowiem jako broń palną, stąd też kupno na odległość pewnego rodzaju przedmiotów może doprowadzić do powstania odpowiedzialności karnej.

¹ J. Kasprzak, W. Brywczyński, *Nielegalne posiadanie broni i amunicji. Studium prawnokryminalistyczne*, Białystok 2013, s. 107.

² A. Tomczyk, *Kwalifikowany typ rozboju. Aspekty prawnokarne, kryminologiczne i kryminalistyczne*, Warszawa 2020, s. 90–91.

³ R. Rejmankiewicz, *Pojęcie broni palnej*, „Prokuratura i Prawo” 2018, nr 4, s. 91.

Przepisem art. 36 ust. 1 u.b.a. ustawodawca umożliwił przesyłanie broni lub amunicji za pośrednictwem operatorów pocztowych, o ile świadczą oni tego typu usługi. W ust. 2 przywołanej regulacji wskazano, że przysyłanie omawianych przedmiotów za pośrednictwem innych podmiotów jest zakazane. Warto zatem podkreślić, że taki czyn stanowi wykroczenie uregulowane w art. 51 ust. 2 pkt 6 u.b.a., zagrożone karą aresztu albo grzywny.

W świetle przedstawionych powyżej uwag natury definicyjnej, należy zauważyć, że możliwe jest zakwestionowanie różnego rodzaju ruchomości jako broni palnej. Problem ten wydaje się jednak dotyczyć w głównej mierze przesyłek transgranicznych, gdyż częściej podlegają one kontroli, m.in. celno-skarbowej. Jak wskazuje Piotr Chlebowicz, wynika to głównie z intensyfikacji działań UE na zwalczanie przemytu i nielegalnego handlu bronią palną⁴. Zasadne jest w tym miejscu wskazanie sześciu możliwych przypadków przesyłania broni:

- 1) przesyłka krajowa, tj. nadana w RP do odbiorcy również na terenie RP;
- 2) z państwa członkowskiego UE na teren RP;
- 3) z państwa niebędącego członkiem UE na teren RP;
- 4) przez terytorium RP;
- 5) z RP do państwa członkowskiego UE;
- 6) z RP do państwa niebędącego członkiem UE.

Z punktu widzenia tematyki niniejszego opracowania, jak też istotności omawianego zagadnienia, pkt 6 pozostawiony zostanie bez analizy, bowiem przede wszystkim wiążące jest w takim przypadku prawo kraju, do którego broń palna ma być przesłana. Ponadto przesyłanie broni, o którym mowa w pkt 4, ma charakter jedynie tranzytowy.

Odnosząc się do pkt 1, trzeba wskazać, że ten rodzaj przesyłek może narażać poważnych problemów, zarówno jeśli chodzi o kontrolę nad przesyłanymi egzemplarzami broni palnej (istotnych części), jak też w aspekcie praktycznym wykonania tej czynności. Warto zauważyć, że ustawodawca przepisem art. 36 ust. 6 u.b.a. udzielił delegacji ustawowej ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, który w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw łączności oraz ministrem ds. finansów publicznych określa warunki przesyłania broni za pośrednictwem operatorów pocztowych. Ten akt wykonawczy uwzględniać ma ponadto zapewnienie możliwości zlokalizowania przesyłki przez organy Policji, a także ewentualne poddanie jej odprawie celnej. Obecnie obowiązuje w tym przedmiocie rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przesyłania broni lub amunicji za pośrednictwem operatorów świadczących usługi pocztowe (Dz.U. z 2012 r., poz. 1004; dalej jako Rozporządzenie).

⁴ P. Chlebowicz, *Nielegalny handel bronią*, Warszawa 2015, LEX, <https://sip-lex-1pl-10000f4q61992.han.uwm.edu.pl/#/monograph/369345917/274795?keyword=chlebowicz%20piotr&tocHit=1&cm=SREST> (data dostępu: 12.05.2021).

W § 1 ust. 2 przywołanego Rozporządzenia określono, że nie ma ono zastosowania do przesyłania amunicji hukowej o kalibrze do 6 mm oraz broni, której posiadanie nie wymaga pozwolenia, z wyłączeniem broni pneumatycznej. Do kwestii broni niewymagającej posiadania pozwolenia autorzy odniosą się w dalszej części opracowania.

Procedura przesyłania broni palnej, której posiadanie wymaga stosownego pozwolenia, w ramach przesyłek krajowych, jest teoretycznie prosta. Wystarczy bowiem, że nabywca dostarczy zbywcy zaświadczenie uprawniające go do nabycia broni danego rodzaju, o czym stanowi przepis art. 12a ust. 2 pkt 1. Zaświadczenie to jest wydawane przez właściwy organ Policji (ewentualnie Żandarmerii Wojskowej w przypadku żołnierzy zawodowych). Ponadto operator pocztowy, któremu zlecono przesłanie broni, zobowiązany jest posiadać kopię dokumentów potwierdzających legalność posiadania tej broni zarówno przez nabywcę, jak też zbywcę, o ile dokumenty takie są wymagane. Stanowi o tym przepis art. 36 ust. 5 u.b.a.

Zastrzeżenie wymagalności dokumentów wynika z faktu, że niektóre rodzaje broni objętej szczególnym trybem przesyłania nie wymagają pozwolenia, a np. jedynie rejestracji już nabytego egzemplarza. Przeszkoda w realizacji transakcji na odległość ma jednak charakter czysto praktyczny. Trzeba bowiem stwierdzić, że z informacji zawartych na stronach internetowych różnych sklepów zajmujących się sprzedażą broni palnej, które zweryfikowali autorzy niniejszego opracowania, wynika, że żaden z nich nie wysyła sprzedanej broni, dopuszczając ewentualnie jej zakup za pośrednictwem Internetu z osobistym odbiorem w siedzibie sklepu. Spowodowane jest to w głównej mierze tym, że sposób przesyłania jest ściśle i dość rygorystycznie określony w przepisach § 4 przywołanego wyżej Rozporządzenia.

Głównym wymogiem jest to, że operator pocztowy musi zapewnić podczas przewożenia przesyłki jej bezpośrednią ochronę fizyczną sprawowaną przez pracownika ochrony uzbrojonego w broń palną bojową, spełniającego ponadto warunki określone w ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia. Ponadto określono, że przesyłka chroniona musi być przez co najmniej jednego pracownika ochrony w przypadku transportu nie więcej niż 20 sztuk broni palnej, 100 sztuk broni innej niż palna, na której posiadanie wymagane jest pozwolenie lub broni pneumatycznej albo 10 000 sztuk amunicji. W przypadku przesyłek zawierających łącznie większą od wskazanej liczbę przedmiotów, wymagana jest ochrona składająca się z co najmniej dwóch pracowników ochrony.

W odniesieniu do powyższych uwag należy stwierdzić, że przesyłanie broni palnej jest utrudnione również z innego praktycznego powodu. Według ustaleń dokonanych przez autorów, żadna firma kurierska w Polsce nie świadczy tego rodzaju usług. Jedynym operatorem pocztowym, posiadającym w ofercie

tw. przesyłkę konwojowaną jest Poczta Polska, choć Jerzy Paśnik jako przykład takiego operatora wskazuje również firmę InPost⁵.

W przypadku przesyłania broni ujętego w pkt 2, tj. z kraju członkowskiego UE do Polski, można stwierdzić, że procedura nie jest szczególnie skomplikowana. Przepisy wspólnotowe nałożyły bowiem na kraje członkowskie obowiązek ujednoczenia prawa krajowego w zakresie przesyłania czy szerzej handlu bronią palną. Warto przybliżyć prawnotechniczne aspekty takich transakcji zawieranych na odległość, gdzie jako przykład może posłużyć popularny wśród polskich posiadaczy broni palnej niemiecki portal aukcyjny www.engun.de, którego asortyment stanowi właśnie omawiana kategoria przedmiotów.

Ponadto większość sprzedających zgadza się na wysyłkę broni palnej za granicę. Po zawarciu transakcji na odległość, sprzedawca przekazuje nabywcy dane dotyczące zakupionego egzemplarza broni palnej, tj. markę, model, kaliber oraz numer seryjny, a także udostępnia swoje dane (imię i nazwisko, adres etc.). Nabywca zobowiązany jest, na podstawie art. 37a ust. 1 u.b.a., wypełnić w oparciu o te dane dokument w postaci uprzedniej zgody przewozowej, która wymaga poświadczenia przez właściwego miejscowo komendanta wojewódzkiego Policji⁶. Dokument ten nabywca przekazuje sprzedawcy z kraju członkowskiego UE, a na jego podstawie zbywca ten uzyskuje we właściwym organie administracji zgodę przewozową. Zgodnie z przepisem art. 36 ust. 4 pkt 1 u.b.a., operator pocztowy, któremu zlecono przesłanie broni palnej, zobowiązany jest posiadać w trakcie jej transportu oryginał zgody przewozowej oraz kopię uprzedniej zgody przewozowej. Wskazać również należy, że analogiczne czynności trzeba podjąć w przypadku przesyłania broni palnej z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do krajów członkowskich UE, którą ujęto wcześniej w pkt 5.

Problematiczną kwestią w stosunku do omówionego rodzaju transakcji pozostaje techniczny aspekt przesyłania. Pozostając w dalszym ciągu przy przykładzie Niemiec jako kraju, z którego nadawana jest przesyłka zawierająca broń, wskazać należy, że dość powszechne są tam tego typu operacje logistyczne, a usługi te świadczą również firmy kurierskie. Należy jednak podkreślić, że zgodnie z § 2 Rozporządzenia przesyłka taka powinna być umieszczona w zaplombowanym i oznakowanym w trwały sposób przez operatora pocztowego opakowaniu. Na opakowaniu tym, zgodnie z § 2 ust. 3 Rozporządzenia, należy umieścić napis *Znalazca niniejszej przesyłki powinien niezwłocznie przekazać ją najbliższej jednostce Policji. Przesyłki nie rozplom-*

⁵ J. Paśnik, *Komentarz do art. 36*, [w:] S. Hoc, J. Paśnik, P. Szustakiewicz, *Ustawa o broni i amunicji. Komentarz*, Warszawa 2020, Legalis, <https://sip-legalis-1pl-100008dgl0b2e.han.uwm.edu.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3damrvgy2tcnzooobqxalrvqg2dgmqrqe2q> (data dostępu: 26.08.2020).

⁶ Zob. szerzej: idem, *Komentarz do art. 37a*, [w:] S. Hoc, J. Paśnik, P. Szustakiewicz, op. cit.

bowywać i nie otwierać. Oczywiście jednak wydaje się być to, że trudno spodziewać się chociażby takiego pouczenia w przypadku przesyłki nadawanej spoza Polski, stąd też ustawodawca przepisem § 2 ust. 2 Rozporządzenia nałożył na operatora pocztowego obowiązek właściwego oznakowania przesyłki, gdyby nadawca zagraniczny nie dopełnił tego obowiązku.

W związku z powyższymi wymaganiami, potencjalny problem może ujawnić się na granicy państw. Kupując bowiem w typowy sposób broń palną w Niemczech, sprzedawca może zaproponować przesyłkę kurierską. Niestety, nabywcy z Polski czasami nie zwracają uwagi na fakt, że przesyłka ta jest realizowana przez daną firmę tylko do granicy, natomiast w Polsce jej obsługą zajmuje się Poczta Polska. Stąd też przejmując do doręczenia taką przesyłkę, powiadomione zostają organy Policji, bowiem umowy między niemiecką firmą kurierską a polskim operatorem pocztowym nie obejmują niejako „w standardzie” usługi przesyłania broni palnej, a co za tym idzie – przesyłka taka trafia jako zwykła paczka do rozdzielni. Konsekwencją takiego stanu faktycznego jest zatrzymanie broni w depozycie i podjęcie postępowania w sprawie popełnienia wykroczenia z art. 51 ust. 2 pkt 6 u.b.a. Nie można jednak ukarać nabywcy broni, gdyż jest on jedynie adresatem wadliwie nadanej przesyłki.

Możliwa jest również sytuacja, że z uwagi na powszechność i brak tak rygorystycznych warunków przesyłania broni palnej w Niemczech paczka taka nie będzie w ogóle oznakowana co do swojej specyficznej zawartości. Wówczas polski operator pocztowy może doręczyć przesyłkę, nie wiedząc tak naprawdę, co jest w środku. Oczywiście w takiej sytuacji również wypełnione zostają znamiona wykroczenia, o którym mowa powyżej, jednak ukaranie nadawcy w praktyce nie jest możliwe.

Konkludując powyższe rozważania, należy wskazać, że mimo dostosowania przepisów polskiej u.b.a. do prawa wspólnotowego w zakresie umożliwienia stosunkowo łatwego przesyłania broni palnej pomiędzy krajami członkowskimi UE, to z powodu umożliwienia regulacji szczegółowego trybu tego przesyłania na poziomie rozporządzenia znacząco utrudniono zawieranie takich transakcji handlowych. Powodem tego jest fakt, że nawet gdy broń w kraju członkowskim UE ma atrakcyjną cenę, to polski nabywca, chcący dostosować się do polskich procedur w tym zakresie, musi albo pokryć wysokie koszty przesyłki, albo skorzystać z pośrednika (w danym kraju), profesjonalnie zajmującego się eksportem broni palnej, co również znacząco zwiększa koszt całej transakcji, powodując, że staje się ona nieopłacalna.

Przechodząc do omówienia przypadku, w którym broń palna przesyłana jest z kraju niebędącego członkiem UE, należy stwierdzić, że występuje w tym aspekcie wręcz kuriozalna sytuacja prawno-techniczna. Oczywiście, procedura jest tu zależna od prawa obowiązującego w konkretnym państwie trzecim, niemniej jednak, zgodnie z przepisem art. 36 ust. 5 u.b.a., operator pocztowy

powinien posiadać kopie dokumentów, które potwierdzają legalność posiadania broni palnej zarówno przez zbywcę, jak również nabywcę (o ile wymagane są takie dokumenty). Nie ma również obowiązku występowania do organów Policji o zgodę przewozową etc. Wynika z tego, że teoretycznie przesyłanie broni palnej między Polską a krajem niebędącym członkiem UE może być prostsze niż w przypadku handlu wewnątrzspółnotowego. Tak jednak być nie musi. Pomijając oczywiście aspekty celno-skarbowe i obowiązek prawidłowego zgłoszenia zawartości przesyłki, niektóre przepisy eksportowe, np. w USA, powodują, że wywiezienie broni poza granice takiego państwa jest trudne i wymaga zgody organów na poziomie federalnym, przez co w praktyce życia codziennego raczej trudno spodziewać się transakcji handlowych pomiędzy osobami fizycznymi, częściej zawierać je będą przedsiębiorcy zajmujący się obrotem bronią palną.

Broń palna rozdzielnego ładowania wytworzona przed 1885 r. i jej repliki w aspekcie handlu internetowego

Broń palną rozdzielnego ładowania, wytworzoną przed rokiem 1885 lub jej repliki, zgodnie z przepisem art. 11 pkt 10 można w Polsce posiadać bez pozwolenia, co więcej, nie wymaga się nawet jej rejestracji we właściwych organach Policji. Popularnie nazywa się tego rodzaju urządzenia bronią czarnoprochową albo „czarnoprochowcami”. W zasadzie jedynym warunkiem, jaki należy spełnić, aby nabyć tego rodzaju broń, jest ukończenie przez nabywcę 18 lat. Po dokonanej analizie ofert sprzedaży można stwierdzić, że wiele sklepów internetowych handlujących militariami ma w swojej ofercie tego rodzaju asortyment.

Broń palna rozdzielnego ładowania, wytworzona przed 1885 r. (lub jej repliki), w odróżnieniu od współczesnych konstrukcji strzeleckich nie wykorzystuje amunicji scalonej, w której pocisk, ładunek miotający (najczęściej proch nitrocelulozowy, bezdymny) oraz spłonka umieszczone są w jednej „obudowie” – łusce. Nowoczesne rozwiązania w sposób znaczący przyspieszają i usprawniają korzystanie z broni palnej. W broni czarnoprochowej mechanizm ładowania wygląda odmiennie. Przyjmując za przykład prawdopodobnie najpopularniejszy w Polsce rodzaj tej broni, czyli rewolwer, można wskazać, że do oddania strzału konieczne jest przeprowadzenie szeregu czynności:

- 1) wsypanie do bębna nabojuowego określonej porcji materiału miotającego – czarnego prochu;
- 2) zastosowanie przybitki – tu sprawdza się przybitka filcowa, jak też drobna kaszka spożywcza;
- 3) umieszczenie pocisku – najczęściej ołowianej kulki o średnicy odpowiedniej do kalibru broni;

4) zasmarowanie otworu bębna naboju, choć nie jest to konieczne do oddania strzału, jest to często stosowana praktyka, mająca na celu zapobieżenie „przeskoczeniu” iskry do sąsiadujących komór bębna, a w konsekwencji niekontrolowanej eksplozji;

5) umieszczenie na „kominku” w tylnej części bębna naboju kapiszonna, tj. elementu inicjującego spalanie materiału miotającego.

Z przedstawionych powyżej czynności, które należy wykonać przed oddaniem strzału z broni czarnoprochowej, jasno wynika, że wymaga to relatywnie długiego czasu, w porównaniu do współczesnej broni palnej. Podkreślić należy, że w przypadku rewolweru procedura ta dotyczy tylko jednej komory bębna naboju, który zawiera ich kilka (najpopularniejsze są rewolwery sześciopalcowe). Proces przygotowawczy nie odbiera jednak temu rodzajowi broni waloru skuteczności, w aspekcie siły rażenia i zdolności powodowania szkód i ewentualnych obrażeń u człowieka. Technicznie bowiem elementy składowe amunicji są niemal tożsame, a jedyną różnicą jest właśnie brak zespolenia wszystkich części w jednej łusce.

W związku z brakiem wymogu jakiejkolwiek rejestracji broni rozdzielnego ładowania wytworzonej przed 1885 rokiem i jej replik, trudno jest nawet oszacować liczbę egzemplarzy, które znajdują się w rękach Polaków. Mowa jest tu bowiem o bardzo skrajnych wartościach, od 200 000 do nawet 800 000 sztuk⁷. Z raportu końcowego projektu DIVERT, zrealizowanego przez The Flemish Peace Institute wynika, że w Niemczech w roku 2020 szacowano liczbę broni kapiszonowej znajdującej się w obrocie cywilnym na 200 000 do 400 000 sztuk⁸. W zasadzie jedyną formą ewidencjonowania omawianego rodzaju broni palnej jest wystawienie na wniosek jej posiadacza Europejskiej Karty Broni Palnej, co stanowi czynność materialno-techniczną, a która umożliwia jej właścicielowi przewożenie broni czarnoprochowej przez terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej⁹. Ponadto podkreślić trzeba, że dokument ten stanowi warunek konieczny do zakupu czarnego prochu od podmiotów zajmujących się obrotem bronią palną i materiałami wybuchowymi, co zostało uregulowane w art. 61 ust. 7 ustawy z dnia 13 czerwca 2019 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią

⁷ Zob. wypowiedź A. Jabłońskiego z 2017 r. w programie *Rozmowa polityczna*, <https://www.ipla.tv/wideo/news/Rozmowa-Polityczna/5002923/Rozmowa-polityczna-Artur-Jablonski-Piotr-Luczynski/6646cd5cfad0276cc34ecf007fb2d365> (data dostępu: 1.07.2020). Odmienne: M. Szadkowski w wywiadzie dla portalu Dziennik.pl, <https://wiadomosci.dziennik.pl/opinie/artykuly/559504,ustawa-o-broni-i-amunicji-posiadanie-broni-liberalizacja.html> (data dostępu: 1.07.2020).

⁸ M. Dressler, N. Duquet, J. Eckelmann, *Forgotten weapons? Non-regularised firearms in the European Union*, Bruksela 2021, s. 25, <https://vlaamsvredeinstituut.eu/wp-content/uploads/2021/04/Def-DIVERT-NonReg-Report.pdf> (data dostępu: 12.05.2020).

⁹ A. Hauser, R. Talaga, *Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego*, „Europejski Przegląd Sądowy” 2016, nr 8, s. 64.

o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz.U. z 2019 r., poz. 1214). Nie ma natomiast żadnych ograniczeń prawnych odnośnie wymiany bądź sprzedaży czarnego prochu między osobami fizycznymi, które posiadają broń czarnoprochową. W ocenie autorów pewnego rodzaju paradoksem prawnym jest fakt, że posiadanie broni rozdzielnego ładowania jest warunkiem legalizującym posiadanie czarnego prochu.

Handel omawianym rodzajem broni palnej, na dużą skalę odbywa się za pośrednictwem Internetu. Zgodnie z przepisem § 1 ust. 2 Rozporządzenia, przesyłanie broni czarnoprochowej nie podlega szczegółowemu trybowi i warunkom tam określonych. Stąd też nic nie stoi na przeszkodzie, aby zarówno sama transakcja została przeprowadzona przy użyciu środków komunikowania się na odległość, jak też aby towar został dostarczony za pośrednictwem jakiegokolwiek operatora pocztowego. W jednym z bardziej znanych w Polsce sklepów internetowych, sprzedających tego rodzaju przedmioty, możliwa jest dostawa zakupionej broni czarnoprochowej pocztą, za pośrednictwem firmy kurierskiej, natomiast nie można skorzystać z możliwości dostawy do automatu pocztowego.

Zważając na powyższe, należy wskazać na pewną niekonsekwencję ustawodawcy, bowiem możliwe jest przesyłanie zwykłą, w żaden sposób nieoznaczoną paczką, w pełni sprawnej broni, jaką jest broń czarnoprochowa, natomiast przesłanie istotnych części broni palnej, na którą posiadanie trzeba mieć pozwolenie, wymaga zachowania szczególnego trybu i warunków, o których mowa w Rozporządzeniu, przy czym dopóki części te nie zostaną zespolone (co wymaga odpowiedniej wiedzy i umiejętności), nie stanowią one żadnego niebezpieczeństwa. Niemniej jednak autorzy stoją na stanowisku, że liberalne przepisy w zakresie posiadania broni rozdzielnego ładowania wytworzonej przed 1885 rokiem są słuszne¹⁰. Historia ich obowiązywania pokazuje bowiem, że nie ma to wpływu na wzrost przestępczości związanej z wykorzystaniem tej broni. Pod rozważę zatem przyjąć należy możliwość zmiany przepisów również w zakresie przesyłania broni, na której posiadanie wymagane jest pozwolenie, która mogłaby ułatwić ten proces.

Problem handlu bronią palną o dyskusyjnym statusie prawnym

W zakresie obejmującym temat niniejszej pracy w ocenie autorów warto wskazać również na problem sprzedaży internetowej przedmiotów, których legalne posiadanie pozostaje kwestią bardzo dyskusyjną. Za przykład tego

---

¹⁰ Odmiennie: K. Chałupka, *Broń palna rozdzielnego ładowania wytworzona przed rokiem 1885*, „Prokuratura i Prawo” 2018, nr 3, s. 88.

typu rzeczy, na potrzeby niniejszego opracowania, niech posłuży rewolwer alarmowy Zoraki R1 K10. Jest to broń na amunicję alarmową o kalibrze 6 mm, a więc teoretycznie nie jest wymagane pozwolenie na jej posiadanie. Problem jednak stanowi fakt, że rewolwer ten umożliwia oddanie strzału kulą gumową o średnicy 10 mm. W konsekwencji stanowi zatem przedmiot, który w wyniku działania materiału miotającego (odpalenie amunicji alarmowej) miota pocisk na odległość, wypełniając przy tym definicję przenośnego przedmiotu lufowego¹¹. Tym kontrowersyjnym z punktu widzenia ustawy o broni i amunicji rzeczą poświęcono już w literaturze przedmiotu uwagę.

Jak wskazuje J. Kasprzak, na przykładzie przywołanego wyżej rewolweru oraz innego modelu tego producenta – Zoraki K-55 stwierdzić należy, że: „obydwa rewolwery są bronią palną na amunicję niescaloną, gdyż w pełni odpowiadają definicji broni palnej z art. 7.1 Ustawy o broni i amunicji. Elementem napędowym w obydwu przypadkach jest nabój akustyczny kal. 6 mm. Po jego odpaleniu z lufy rewolweru Zoraki K-10 jest wyrzucany pocisk gumowy o średnicy 10 mm, a z lufy rewolweru Zoraki K-55 śrut o kal. 5,5 mm. Wprawdzie producent i dystrybutor zapewniają, że energia kinetyczna wydostającego się z lufy pocisku jest mniejsza niż 17 J, ale sama zasada w pełni odpowiada działaniu klasycznej broni palnej”¹². Przywołana publikacja została wydana w 2013 r. Warto nadmienić, że obecnie przyjęty za przykład rewolwer nadal jest dostępny w sprzedaży wysyłkowej, mimo wycofania go z polskiej dystrybucji w 2016 r. Wskazać jednak trzeba, że jego sprzedaż i wysyłka najczęściej dokonywana jest z kraju naszych południowych sąsiadów – Republiki Czeskiej. W Internecie można odnaleźć ogłoszenia sprzedaży tego rewolweru przez sklep mający siedzibę w Cieszynie, będącym miastem granicznym.

Wnioski

Wydaje się, że w zakresie internetowego handlu bronią rozdzielnego ładowania wytworzoną przed rokiem 1885 i jej replik sprzedaż internetowa zdominuje ten rynek. Wpływ na to ma niewątpliwie brak ograniczeń co do przesyłania tego rodzaju przedmiotów za pośrednictwem operatorów pocztowych. W przypadku natomiast broni i amunicji, do posiadania której wymagane jest pozwolenie, z uwagi na niedostępność usług kurierskich i ewentualnie ich wysoką cenę, handel ten pozostanie jeszcze długo jedynie w sferze obrotu stacjonarnego.

¹¹ Odmiennie: Z. Wardak, *Broń palna alarmowa – problematyka prawna i kryminalistyczna*, „Studia Prawnoustrojowe” 2019, nr 46, s. 70–71.

¹² J. Kasprzak, *Niebezpieczne zabawki czy broń palna?*, [w:] V. Kwiatkowska- Wójcikiewicz, L. Stępka (red.), *Broń. Problematyka prawna i kryminalistyczna*, Toruń 2013, s. 75.

W opinii autorów uregulowanie w akcie wykonawczym trybu i warunków przesyłania broni stoi w sprzeczności z *ratio legis* przepisów rangi ustawowej. Założeniem bowiem regulacji ujętej w art. 36 u.b.a. było upowszechnienie i ułatwienie handlu bronią, również w aspekcie obrotu transgranicznego. Stąd też wydaje się, że polskie władze od czasu wprowadzenia w 1999 r. ustawy o broni i amunicji konsekwentnie starają się utrudnić posiadanie broni palnej przez obywateli RP. Wielokrotne zmiany ustawy spowodowały natomiast powstanie szeregu sprzeczności i paradoksów, jak choćby w zakresie nieobjęcia broni czarnoprochowej przepisami Rozporządzenia, natomiast konieczności stosowania ich do istotnych części współczesnej broni palnej.

De lege ferenda postulować należy w ocenie autorów, że obowiązująca ustawa o broni i amunicji w swoim kształcie nie powinna być nowelizowana, a powinno się – przy uwzględnieniu poglądów doktryny – przygotować całkowicie nowy projekt tego aktu, pozbawiony sprzeczności i porządkujący te istotne zagadnienia. Należy mieć bowiem na uwadze, że w tle sporów akademickich i doktrynalnych znajduje się człowiek, który przez skrajnie różne interpretacje przepisów ustawy o broni i amunicji, narażony może być na odpowiedzialność karną.

Wykaz literatury

- Chałupka K., *Broń palna rozdzielnego ładowania wytworzona przed rokiem 1885*, „Prokuratura i Prawo” 2018, nr 3.
- Chlebowicz P., *Nielegalny handel bronią*, Warszawa 2015, LEX.
- Dressler M., Duquet N., Eckelmann J., *Forgotten weapons Non-regularised firearms in the European Union*, Bruksela 2021.
- Hauser A., Talaga R., *Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego*, „Europejski Przegląd Sądowy” 2016, nr 8.
- Kasprzak J., *Niebezpieczne zabawki czy broń palna?*, [w:] V. Kwiatkowska-Wójcikiewicz, L. Stęпка (red.), *Broń. Problematyka prawna i kryminalistyczna*, Wyd. UMK, Toruń 2013.
- Kasprzak J., Brywczyński W., *Nielegalne posiadanie broni i amunicji. Studium prawnokryminalistyczne*, Temida 2, Białystok 2013.
- Paśnik J., [w:] S. Hoc, J. Paśnik, P. Szustakiewicz, *Ustawa o broni i amunicji. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2020.
- Rejmianiak R., *Pojęcie broni palnej*, „Prokuratura i Prawo” 2018, nr 4.
- Tomczyk A., *Kwalifikowany typ rozboju. Aspekty prawnokarne, kryminologiczne i kryminalistyczne*, Difin, Warszawa 2020.
- Wardak Z., *Broń palna alarmowa – problematyka prawna i kryminalistyczna*, „Studia Prawnoustrojowe” 2019, nr 46.

Summary

Practical aspects of cross-border trade of firearms via the Internet

Key words: customs law, arms trade, firearms, postal law, the Internet.

The publication presents the procedure for the trade of firearms to Poland from other Member States via Internet, pointing to practical aspects that are not included in the applicable legal regulations. The authors analyzed the issues related to the specific procedure of sending this goods, taking into account the difficulties arising from the use of the postal operator for the transport of firearms and the dilemmas related to the concept of firearms in the current legal state.

The publication also suggests changes to the applicable regulations, which will make it possible to organize the issue of the transfer of firearms with the possibility of proper regulation of this issue, which in the future could exclude contradictions resulting from discrepancies between the provisions of the Act on weapons and ammunition and the applicable executive acts specifying the conditions for the transfer of weapons.